

**Załącznik nr 2 do Szkolnego Programu Wychowawczo – Profilaktycznego w Zespole Szkół
w Strzegomiu**

*„ Nie jest wychowawcą, kto się oburza, kto się
dąsa, kto ma żal do dziecka, że jest takie a nie inne,
taki nie może być wychowawcą. Takie się urodziło
lub takie okoliczności je ukształtowały...”*

Janusz Korczak

**Procedury postępowania nauczycieli w sytuacjach
kryzysowych. Współpraca z Policją i innymi instytucjami w
Zespole Szkół w Strzegomiu**

Załącznik nr 2 do Szkolnego Programu Wychowawczo – Profilaktycznego w Zespole Szkół w Strzegomiu

WSTĘP

Wszystkie działania szkoły związane z funkcjonowaniem w sytuacjach kryzysowych związane są z próbą odpowiedzi na pytanie: jak reagować, by być skutecznym, by pomóc dziecku i jego rodzicom, by szkoła realizowała swoje zadania związane z wychowaniem młodego pokolenia w sposób właściwy.

Na terenie szkoły dochodzi do zdarzeń, które mogą bezpośrednio zagrażać bezpieczeństwu i zdrowiu uczniów. Właściwa reakcja – korespondująca z faktycznym poziomem zagrożenia oraz poszukiwanie pomocy w instytucjach mogących wspomóc szkołę, będąc gwarantem zachowania właściwego poziomu bezpieczeństwa, stanowi element kluczowy. Od wiedzy merytorycznej i skuteczności działania dyrektora, wychowawcy, pedagoga, nauczyciela i pracowników niepedagogicznych szkoły zależy życie i zdrowie młodzieży, dlatego tak istotnym wydaje się uporządkowanie poszczególnych kroków postępowania i wprowadzenie algorytmów pozwalających na świadome, efektywne i adekwatne działania w sytuacjach napięcia, stresu czy destabilizacji ładu i porządku.

Metody działania

W celu prowadzenia skutecznej interwencji zgodnie z zapisami prawa i mając na uwadze konieczność zapewniania bezpieczeństwa w szkole, ochronę przed przemocą, uzależnieniem, demoralizacją oraz innymi przejawami patologii społecznej ustala się co następuje:

1. W każdym przypadku rozwiązywania problemów związanych z naruszeniem przez ucznia prawa i obowiązujących w szkole zasad niezbędna jest ścisła współpraca przedstawicieli szkoły z rodzicami ucznia.

a) Rodzice ucznia są bezzwłocznie zawiadamiani o każdym przypadku naruszenia przez niego prawa i obowiązujących w szkole zasad związanych z bezpieczeństwem.

b) W celu rozwiązywania zaistniałego problemu wychowawca ucznia:

- ustala możliwie najbliższy termin spotkania z uczniem i jego rodzicami,
- prowadzi rozmowę interwencyjną z uczniem,
- prowadzi rozmowę z rodzicami, w czasie której wspólnie ustalają dalsze działania wobec dziecka, zasady współpracy między rodzicami a szkołą, oraz (ewentualnie) możliwość uzyskania pomocy specjalistycznej,
- uczeń w obecności rodziców podpisuje kontrakt, w którym zobowiązuje się do przestrzegania określonych w kontrakcie reguł zachowania,
- nadzór nad wypełnieniem kontraktu przez ucznia sprawują rodzice i wychowawca.

c) Uczniowie potrzebujący pomocy specjalistycznej są kierowani do odpowiedniej instytucji

d) Brak współpracy ze strony rodziców oraz dalsze podejrzenia zaistnienia demoralizacji ucznia powodują konieczność podjęcia innych działań przewidzianych prawem:

- zastosowanie określonych w statucie szkoły konsekwencji dyscyplinarnych, łącznie z możliwością przeniesienia ucznia do innej szkoły,
- zgłoszenie sprawy do sądu rodzinnego.

2. W przypadku zagrożenia zdrowia ucznia szkoła zapewnia mu niezbędną opiekę medyczną (np. wzywane jest pogotowie).

3. Policja jest wzywana w przypadku:

- gdy zachowania ucznia zagrażają bezpieczeństwu innych osób lub jemu osobiście,

Załącznik nr 2 do Szkolnego Programu Wychowawczo – Profilaktycznego w Zespole Szkół w Strzegomiu

- znalezienia na terenie szkoły substancji psychoaktywnych,
 - gdy istnieje podejrzenie, że uczeń może posiadać substancje psychoaktywne,
 - kradzieży lub innych wykroczeń
 - sytuacji spowodowanych wtargnięciem do szkoły osób trzecich, zagrażających bezpieczeństwu.
4. W klasie ucznia lub uczniów, którzy dopuścili się złamania obowiązujących w szkole zasad lub doświadczyli zdarzeń traumatycznych prowadzone są dodatkowe zajęcia profilaktyczne.
5. Działania interwencyjne i profilaktyczne są prowadzone przez specjalnie przeszkolonych pracowników szkoły, za których bieżące i systematyczne doskonalenie odpowiada dyrektor.

Procedury postępowania w przypadku, gdy nauczyciel podejrzewa, że na terenie szkoły uczeń znajduje się pod wpływem alkoholu lub narkotyków

1. Powiadamia o swoich przypuszczeniach wychowawcę i dyrektora szkoły.
2. Odizolowuje ucznia od reszty klasy, ale ze względów bezpieczeństwa nie pozostawia go samego. Stwarza warunki, w których nie będzie zagrożone jego życie ani zdrowie. Uczeń nie może pozostawać bez opieki – powinna zająć się nim pielęgniarka lub osoba przeszkolona w udzielaniu pierwszej pomocy.
3. Udziela pomocy medycznej, w razie potrzeby wzywa lekarza w celu stwierdzenia stanu trzeźwości lub odurzenia.
4. Zawiadamia o fakcie rodziców lub opiekunów, których zobowiązuje do niezwłocznego odebrania ucznia ze szkoły.
5. Powiadamia Policję, jeżeli rodzice nie zgłaszają się po dziecko w wyznaczonym czasie, a jest ono agresywne, zachowaniem zakłóca porządek lub zagraża życiu lub zdrowiu innych. Policja może umieścić ucznia w izbie wytrzeźwień lub policyjnej izbie zatrzymań (nie dłużej niż na 24 godziny) oraz ma obowiązek powiadomić o tym fakcie rodziców lub opiekunów i z urzędu sąd rodzinny.
6. Powiadamia sąd rodzinny o pogłębiającej się demoralizacji ucznia, jeżeli incydent się powtarza, a deklarowana współpraca rodziców nie przynosi oczekiwanych rezultatów.

Procedury postępowania w przypadku, gdy nauczyciel znajduje na terenie szkoły substancję przypominającą wyglądem narkotyk:

Załącznik nr 2 do Szkolnego Programu Wychowawczo – Profilaktycznego w Zespole Szkół w Strzegomiu

1. Powiadamia o zaistniałym zdarzeniu dyrektora szkoły i wzywa Policję.
2. Zachowując środki ostrożności zabezpiecza substancję przed dostępem do niej osób niepowołanych oraz ewentualnym jej zniszczeniem do czasu przyjazdu Policji, próbuje (o ile jest możliwe w zakresie działań pedagogicznych) ustalić, do kogo znaleziona substancja należy.
3. Zabezpieczenie polega na umieszczeniu substancji w dodatkowym opakowaniu oraz komisyjnym opieczętowaniu. W skład komisji powinien wejść nauczyciel, pedagog i dyrektor. W przypadku, gdy znana jest tożsamość ucznia, do którego należy substancja także jego wychowawca, a sam uczeń powinien być obecny przy tych czynnościach.
4. Wszelkie substancje rozlane lub rozsypane należy odgrodzić i zabezpieczyć przed rozniesieniem np. na podeszwach obuwia.
5. Czeki na przyjazd Policji i nie podejmuje żadnych działań związanych z próbą dostarczenia zabezpieczonej substancji na najbliższy posterunek pamiętając, że zgodnie z zapisami ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii, „Kto, wbrew przepisom ustawy, posiada środki odurzające lub substancje psychotropowe, podlega karze pozbawienia wolności.
6. Po przyjeździe Policji niezwłocznie przekazuje zabezpieczoną substancję i informacje dotyczące szczegółów zdarzenia.

Procedury postępowania w przypadku, gdy nauczyciel podejrzewa, że uczeń posiada przy sobie substancję przypominającą narkotyk:

1. Odizolowuje ucznia poprzez umieszczenie go w oddzielnym pomieszczeniu.
2. Powiadamia o swoich podejrzeniach dyrektora szkoły i wychowawcę klasy.
3. W obecności innej osoby (wychowawca, pedagog, dyrektor itp.) żąda okazania zawartości kieszeni i plecaka oraz ewentualnie innych przedmiotów budzących podejrzenie, co do ich związku z poszukiwaną substancją i jej wydania. W celu wprowadzenia atmosfery współpracy, o obecność można poprosić wychowawcę lub nauczyciela, do którego uczeń ma zaufanie. Nauczyciel nie ma prawa samodzielnie dokonać przeszukania odzieży ani teczki ucznia – jest to czynność wyłącznie zastrzeżona dla Policji.
4. Jeżeli uczeń wyda substancję dobrowolnie, należy ją zabezpieczyć i podjąć kroki opisane w poprzednim punkcie.
5. Jeżeli uczeń odmawia współpracy należy wezwać Policję, która dokona przeszukania.

Załącznik nr 2 do Szkolnego Programu Wychowawczo – Profilaktycznego w Zespole Szkół w Strzegomiu

6. Wyznaczona przez dyrektora osoba próbuje ustalić, w jaki sposób i od kogo uczeń nabył substancję.
7. Całe zdarzenie nauczyciel dokumentuje, sporządzając możliwie dokładną notatkę z ustaleń wraz ze swoimi spostrzeżeniami.
8. Niezwłocznie powiadamia o zaistniałym zdarzeniu rodziców lub opiekunów ucznia.

Procedury postępowania w przypadku uzyskania informacji, że uczeń, przejawia zachowania wskazujące na demoralizację (w tym także przejawia zachowania charakteryzujące się arogancją, wulgarnością oraz przemocą emocjonalną, np. utrudnia lub uniemożliwia prowadzenie zajęć lekcyjnych) nauczyciel powinien podjąć następujące kroki:

1. Przekazuje uzyskaną informację wychowawcy klasy.
2. Wychowawca informuje o fakcie dyrektora szkoły i pedagoga/psychologa szkolnego.
3. Pedagog ma obowiązek uwiarygodnić napływające informacje i rozpoznać przyczyny i tło nieprawidłowości np. poprzez analizę dziennika lekcyjnego, zeszytów przedmiotowych, prac klasowych oraz rozmowy z nauczycielami, pielęgniarką, pracownikami administracji szkoły, itp.
4. Pedagog może dokonać analizy sytuacji rodzinnej ucznia (w tym ekonomicznej i społecznej) w formie wizyty w domu wyłącznie po uzyskaniu zgody na wejście do mieszkania. W żadnym razie nie należy składać takich wizyt w przypadku, gdy zachodzi obawa, że może się ona łączyć z jakimkolwiek ryzykiem.
5. Wychowawca wzywa do szkoły rodziców lub prawnych opiekunów ucznia i przekazuje im uzyskaną informację. Przeprowadza rozmowę z rodzicami oraz – w ich obecności – z uczniem. W przypadku potwierdzenia uzyskanej informacji zobowiązuje ucznia do zaniechania negatywnego postępowania, rodziców zaś bezwzględnie do szczególnego nadzoru nad dzieckiem. Należy pamiętać, że rozmowy tego typu są trudne dla odbiorców i ważne jest, by zostały zachowane warunki dające poczucie prywatności i bezpieczeństwa.
6. Pożądanym elementem jest spisanie kontraktu, który jasno sprecyzuje warunki do spełnienia przez ucznia, dom rodzinny i szkołę oraz określi zmiany w zachowaniu dziecka, które mają zostać osiągnięte w trakcie oddziaływań pedagogicznych. Niezbędne jest określenie form i częstotliwości kontaktów ucznia z pedagogiem oraz szkoły z rodzicami lub

Załącznik nr 2 do Szkolnego Programu Wychowawczo – Profilaktycznego w Zespole Szkół w Strzegomiu

opiekunami ucznia, a także wyznaczenie terminów, które pomogą w prowadzeniu monitoringu postępów.

7. Dodatkowo można zaproponować rodzicom skierowanie dziecka do specjalistycznej placówki i udział dziecka w programie terapeutycznym.

8. Jeżeli rodzice odmawiają współpracy lub nie reagują na wezwanie do stawiennictwa w szkole, a nadal z wiarygodnych źródeł napływają informacje o przejawach demoralizacji ich dziecka, dyrektor pisemnie powiadamia o zaistniałej sytuacji sąd rodzinny lub Policję (specjalistę ds. nieletnich).

9. Podobnie w sytuacji, gdy szkoła wykorzysta wszystkie dostępne jej środki oddziaływań wychowawczych (rozmowa z rodzicami, ostrzeżenie ucznia, spotkania z pedagogiem, psychologiem, itp.), a ich zastosowanie nie przynosi oczekiwanych rezultatów, dyrektor szkoły powiadamia sąd rodzinny lub Policję. Dalszy tok postępowania leży w kompetencji tych instytucji.

W każdym przypadku popełnienia czynu karalnego przez ucznia, który nie ukończył 17 lat należy zawiadomić Policję i sąd rodzinny, a w przypadku popełnienia przestępstwa przez ucznia, który ukończył 17 rok życia, prokuratora lub Policję.

Procedury postępowanie wobec sprawcy czynu karalnego/przestępstwa:

- odizolowanie ucznia – sprawcy od rówieśników
 - niezwłocznie powiadomienie dyrektora szkoły,
 - ustalenie okoliczności czynu i ewentualnych świadków zdarzenia
- przy składaniu wyjaśnień powinien być obecny wychowawca lub inny nauczyciel, którego uczniowie darzą zaufaniem,
- z ustaleń sporządza się protokół zawierający datę, godzinę i miejsce zajścia, personalia sprawcy, poszkodowanego oraz świadków, a także dokładny opis zdarzeń
- nie wolno konfrontować świadków zdarzenia ze sprawcą
- przekazanie sprawcy (o ile jest znany i przebywa na terenie szkoły) dyrektorowi szkoły lub pedagogowi szkolnemu pod opiekę,
 - powiadomienie rodziców ucznia,
 - niezwłoczne powiadomienie Policji

Załącznik nr 2 do Szkolnego Programu Wychowawczo – Profilaktycznego w Zespole Szkół w Strzegomiu

- zabezpieczenie ewentualnych dowodów przestępstwa, lub przedmiotów pochodzących z przestępstwa i przekazanie ich Policji (np. sprawca rozboju na terenie szkoły używa noża i uciekając porzuca go lub porzuca jakiś przedmiot pochodzący z kradzieży)
- zaistniała sytuacja powinna być omówiona podczas np. godziny wychowawczej, co pozwoli na ukierunkowaną dyskusję oraz wyeliminuje niepożądane interpretacje, czy wręcz plotki

Procedury Postępowanie nauczyciela wobec ucznia, który stał się ofiarą czynu karalnego

Nauczyciel, który uzyskał informację o zaistnieniu czynu karalnego, stwierdził obrażenia na ciele ucznia lub był obecny na miejscu zdarzenia zobowiązany jest do:

- udzielenia pierwszej pomocy (pomocy przedmedycznej), a w przypadku, kiedy ofiara doznała obrażeń także do zapewnienia jej udzielenia poprzez wezwanie lekarza,
- odizolowania ofiary od sprawcy poprzez umieszczenie w odrębnym pomieszczeniu,
- niezwłocznego powiadomienia dyrektora szkoły,
- powiadomienia rodziców ucznia o zajściu, aktualnym stanie fizycznym i psychicznym dziecka. W każdym przypadku rodzic powinien odebrać dziecko ze szkoły,
- powiadomienia Policji, w przypadku, kiedy niezbędne jest profesjonalne zabezpieczenie śladów przestępstwa, ustalenie okoliczności i ewentualnych świadków zdarzenia,
- zapewnienia uczniowi – ofierze przemocy specjalistycznej pomocy psychologiczno – pedagogicznej gwarantującej wzmocnienie poczucia bezpieczeństwa fizycznego i emocjonalnego.

Procedury postępowania na wypadek zaistnienia zamachu samobójczego lub próby samobójczej:

- pracownik szkoły będący świadkiem zamachu samobójczego lub próby samobójczej na terenie szkoły jest zobowiązany do udzielenia pierwszej pomocy przedmedycznej,

Załącznik nr 2 do Szkolnego Programu Wychowawczo – Profilaktycznego w Zespole Szkół w Strzegomiu

wezwania Pogotowia Ratunkowego, poinformowania dyrektora szkoły, rodziców/opiekunów prawnych.

- zabezpieczenia miejsca zdarzenia
- zapewnienia opieki uczniowi/ innym uczniom
- dyrektor szkoły powiadamia organ prowadzący szkołę oraz kuratorium. Dyrektor szkoły powiadamia w/w organy, jeżeli posiada informacje o zamachu samobójczym ucznia, także poza terenem szkoły
- dyrektor szkoły powołuje Zespół, którego działania polegają na:
 - analizie zaistniałej sytuacji
 - nawiązania kontaktu z rodzicami ucznia
 - powiadomienie PPP o zaistniałym zdarzeniu w celu zorganizowania interwencji kryzysowej dla ucznia oraz osób pozostających w bliskim kontakcie, tzn. uczniów klasy do której uczęszcza samobójca oraz jego rodziny
 - bieżące monitorowanie sytuacji: diagnoza wsparcia uczni, który dokonał zamachu samobójczego

Procedury postępowania w przypadku, gdy uczeń skarży się na złe samopoczucie w czasie pobytu na terenie szkoły:

- nauczyciel po uzyskaniu informacji od ucznia dotyczącego jego stanu zdrowia podejmuje następujące czynności:
 - kontaktuje ucznia z pielęgniarką szkolną, zawsze korzystając z pomocy innej dorosłej osoby (woźna, pedagog, inny nauczyciel)
 - jeżeli stan ucznia jest zły, nauczyciel informuje o tym fakcie wicedyrektora
- wicedyrektor zawiadamia rodziców lub opiekunów prawnych o złym samopoczuciu ucznia i konieczności odebrania go ze szkoły

Załącznik nr 2 do Szkolnego Programu Wychowawczo – Profilaktycznego w Zespole Szkół w Strzegomiu

- wicedyrektor wyznacza osobę (pielęgniarkę szkolną, pedagoga), który sprawuje opiekę nad uczniem do czasu przybycia rodziców
- w przypadku nieobecności pielęgniarki nauczyciel kontaktuje się z wychowawcą lub pedagogiem
- niedopuszczalne jest wyrażenie zgody na samodzielny powrót ucznia do domu, nawet w przypadku rozmowy telefonicznej z rodzicami/opiekunami prawnymi

Procedury postępowania nauczyciela na epizod psychotyczny ucznia

- nauczyciel będący świadkiem zdarzenia pozostaje w kontakcie z uczniem, nie pozostawia ucznia samego
- w trakcie kontaktu z dzieckiem reaguje spokojnie, łagodnie, delikatnie
- nauczyciel próbuje jak najszybciej, bez rozgłosu, przeprowadzić ucznia w spokojne, bezpieczne miejsce (gabinet pielęgniarki, pedagoga szkolnego)
- nauczyciel o zaistniałej sytuacji jak najszybciej informuje dyrektora szkoły
- dyrektor szkoły lub wyznaczona przez niego osoba natychmiast zawiadamia Pogotowie Ratunkowe
- dyrektor szkoły niezwłocznie udziela informacji telefonicznej rodzicom/opiekunom prawnym ucznia
- w szkole podejmowane są działania, mające na celu przybliżenie problematyki zdrowia psychicznego poprzez prelekcje dla nauczycieli i pogadanki z uczniami

**Załącznik nr 2 do Szkolnego Programu Wychowawczo – Profilaktycznego w Zespole Szkół
w Strzegomiu**

**Wykaz instytucji pomocowych w sytuacjach kryzysowych dot. uczniów
Zespołu Szkół w Strzegomiu:**

Zespół Poradni Psychologiczno – Pedagogicznych w Strzegomiu, ul. Al. Wojska Polskiego
16, tel. 74 8550689

Komisariat Policji w Strzegomiu, ul. Czerwonego Krzyża 1,
tel. 997 lub 74 8551991

Sąd Rejonowy w Świdnicy III Wydział Rodzinny i Nieletnich, ul. L. Okulickiego 2-4,
tel. 74 8518425

Zespół Interdyscyplinarny ds. przemocy w rodzinie, ul. Armii Krajowej 23,
tel. 74 6477180

Ośrodek Pomocy Społecznej w Strzegomiu, ul. Armii Krajowej 23, tel. 74 6477180

Zespół Kuratorów Sądowych w Świdnicy, ul. L. Okulickiego 2-4, tel. 74 8518487

Ochotniczy Hufiec Pracy w Strzegomiu, ul. Kościuszki 2, tel. 74 649 76 55

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Strzegomiu, ul. Rynek 38,
tel. 74 8560599

Poradnia Leczenia Uzależnień i Współuzależnienia w Świdnicy, ul. Westerplatte 47,
tel. 74 8522802

Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Świdnicy, ul. Wałbrzyska 15, tel. 74 8515010